

USTAWA O ZWALCZANIU NIEUCZCIWEJ KONKURENCJI

Komentarz

redakcja naukowa
Marian Zdyb, Małgorzata Sieradzka

Arkadiusz Michalak, Marcin Mioduszeowski
Janusz Raglewski, Justyna Rasiewicz
Małgorzata Sieradzka, Jarosław Sroczyński
Marek Szydło, Michał Wyrwiński, Marian Zdyb

KOMENTARZE

2. WYDANIE

USTAWA O ZWALCZANIU NIEUCZCIWEJ KONKURENCJI

Komentarz

redakcja naukowa
Marian Zdyb, Małgorzata Sieradzka

Arkadiusz Michalak, Marcin Mioduszeowski
Janusz Raglewski, Justyna Rasiewicz
Małgorzata Sieradzka, Jarosław Sroczyński
Marek Szydło, Michał Wyrwiński, Marian Zdyb

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

KOMENTARZE

2. WYDANIE

Stan prawny na 1 stycznia 2016 r.

Wydawca
Izabella Matecka

Redaktor prowadzący
Kinga Zajęc

Opracowanie redakcyjne
Elżbieta Józwiak

Łamanie
JustLuk Łukasz Drzewiecki, Justyna Szumieł, Krystyna Szych

Poszczególne części komentarza napisali:

Arkadiusz Michalak – art. 5, 10, 11

Janusz Raglewski – art. 23–27

Justyna Rasiewicz – art. 18–22

Małgorzata Sieradzka – art. 1, 8, 9, 12, 15 ust. 1 pkt 1 II B i C, 15a–17e

Jarosław Sroczyński wspólnie z Marcinem Mioduszewskim – art. 13–15
(z wyjątkiem art. 15 ust. 1 pkt 1 II B i C)

Marek Szydło – Wprowadzenie, art. 2, 4

Michał Wyrwiński – art. 6, 7

Marian Zdyb – Wstęp, art. 3

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by Wolters Kluwer SA, 2016

ISBN: 978-83-264-9377-5

2. wydanie

Wydane przez:
Wolters Kluwer SA

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Spis treści

Wykaz skrótów	9
Przedmowa do wydania drugiego	21
Wstęp	23
Wprowadzenie	27
Ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji	35
Rozdział 1. Przepisy ogólne	37
Art. 1. [Zakres regulacji ustawy]	37
Art. 2. [Pojęcie przedsiębiorcy]	63
Art. 3. [Czyn nieuczciwej konkurencji]	109
Art. 4. [Status osób zagranicznych]	175
Rozdział 2. Czyny nieuczciwej konkurencji	216
Art. 5. [Wprowadzające w błąd oznaczenie przedsiębiorstwa] ..	216
Art. 6. [Wprowadzające w błąd oznaczenie przedsiębiorstwa za pomocą nazwiska przedsiębiorcy]	265
Art. 7. [Wprowadzające w błąd oznaczenie przedsiębiorstwa zlikwidowanego, podzielonego lub przekształconego] ..	276
Art. 8. [Fałszywe lub oszukańcze oznaczenia geograficzne]	282
Art. 9. [Fałszywe lub oszukańcze kwalifikowane oznaczenia geograficzne]	315
Art. 10. [Wprowadzające w błąd oznaczenia towarów i usług] ..	333

Art. 11. [Naruszenie tajemnicy przedsiębiorstwa]	386
Art. 12. [Nieuczciwy wpływ na stosunki umowne]	446
Art. 13. [Naśladownictwo gotowego produktu]	469
Art. 14. [Rozpowszechnianie nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd informacji]	550
Art. 15. [Utrudnianie innym przedsiębiorcom dostępu do rynku] ..	623
Art. 15a [Przekupstwo osoby pełniącej funkcję publiczną]	751
Art. 15b. [Urządzenia niedozwolone]	764
Art. 16. [Reklama nieuczciwa oraz reklama porównawcza]	769
Art. 17. [Odpowiedzialność innych podmiotów za czyn nieuczciwej konkurencji w zakresie reklamy]	952
Art. 17a. [Sprzedaż premiowana]	965
Art. 17b. (uchylony)	973
Art. 17c. [Sprzedaż lawinowa]	973
Art. 17d. [Dominujące wprowadzenie do obrotu własnych produktów]	979
Art. 17e. (uchylony)	983
Rozdział 3. Odpowiedzialność cywilna	984
Art. 18. [Odpowiedzialność cywilna]	984
Art. 18a. [Ciężar dowodu prawdziwości oznaczeń lub informacji] ..	1064
Art. 19. [Szczególne przypadki legitymacji czynnej]	1068
Art. 20. [Przedawnienie – uwagi ogólne]	1076
Art. 21. (uchylony)	1091
Art. 22. [Wniesienie oczywiście bezzasadnego powództwa]	1091
Rozdział 3a. (skreślony)	1096
Rozdział 4. Przepisy karne	1097
Art. 23. [Odpowiedzialność za naruszenie tajemnicy przedsiębiorstwa]	1111
Art. 24. [Odpowiedzialność za czyn naśladownictwa gotowego produktu]	1154
Art. 24a. [Odpowiedzialność za organizowanie i kierowanie systemem sprzedaży]	1172
Art. 24b. (uchylony)	1181
Art. 25. [Odpowiedzialność za wprowadzające w błąd oznaczenia towarów lub usług za delikt w zakresie reklamy oraz sprzedaży premiowanej]	1181

Art. 26. [Odpowiedzialność za rozpowszechnianie nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd wiadomości o przedsiębiorstwie]	1201
Art. 27. [Ściganie przestępstw i wykroczeń]	1212
Rozdział 5. Zmiany w przepisach obowiązujących	1216
Art. 28–29. (pominięte)	1216
Rozdział 6. Przepisy końcowe	1217
Art. 30. [Utrata mocy]	1217
Art. 31. [Wejście w życie]	1217
Bibliografia	1219
Indeks rzeczowy	1249
Autorzy	1271

Wykaz skrótów

Akty normatywne

- dyrektywa 84/450/EWG – dyrektywa Rady 84/450/EWG z dnia 10 września 1984 r. dotycząca reklamy wprowadzającej w błąd i reklamy porównawczej (Dz. Urz. WE L 250 z 19.09.1984, s. 17; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 1, s. 227, z późn. zm.) – uchylona
- dyrektywa 89/104/EWG – Pierwsza dyrektywa Rady 89/104/EWG z dnia 21 grudnia 1988 r. mająca na celu zbliżenie ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do znaków towarowych (Dz. Urz. WE L 40 z 11.02.1989, s. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, s. 92, z późn. zm.) – uchylona
- dyrektywa 89/552/EWG – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 89/552/EWG z dnia 3 października 1989 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących świadczenia audiowizualnych usług medialnych (dyrektywa o audiowizualnych usługach medialnych) (Dz. Urz. WE

- L 298 z 17.10.1989, s. 23; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 6, t. 1, s. 224, z późn. zm.) – uchylona
- dyrektywa 97/55/WE – dyrektywa 97/55/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 października 1997 r. zmieniająca dyrektywę 84/450/EWG dotyczącą reklamy wprowadzającej w błąd w celu włączenia do niej reklamy porównawczej (Dz. Urz. WE L 290 z 23.10.1997, s. 18; Dz. Urz. Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 3, s. 365)
- dyrektywa 2005/29/WE – dyrektywa 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotycząca nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniająca dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywy 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady („Dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych”) (Dz. Urz. UE L 149 z 11.06.2005, s. 22)
- dyrektywa 2006/114/WE – dyrektywa 2006/114/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotycząca reklamy wprowadzającej w błąd i reklamy porównawczej (Dz. Urz. UE L 376 z 27.12.2006, s. 21)
- dyrektywa 2007/65/WE – dyrektywa 2007/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 grudnia 2007 r. zmieniająca dyrektywę Rady 89/552/EWG w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich, dotyczących wykonywa-

-
- nia telewizyjnej działalności transmisyjnej (Dz. Urz. UE L 332 z 18.12.2007, s. 27)
- dyrektywa 2008/95/WE – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/95/WE z dnia 22 października 2008 r. mająca na celu zbliżenie ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do znaków towarowych (Dz. Urz. UE L 299 z 8.11.2008, s. 25)
- k.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 121 z późn. zm.)
- k.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)
- k.k. z 1969 r. – ustawa z dnia 19 kwietnia 1969 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 13, poz. 94 z późn. zm.) – uchylona
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- konwencja paryska – Konwencja paryska z dnia 20 marca 1883 r. o ochronie własności przemysłowej, w brzmieniu nadanym jej aktem sztokholmskim (Dz. U. z 1975 r. Nr 9, poz. 51, zał.)
- k.p. – ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1502 z późn. zm.)
- k.p.c. – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 101 z późn. zm.)
- k.p.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.)
- k.p.w. – ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 395 z późn. zm.)
-

- k.s.h. – ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1030 z późn. zm.)
- k.w. – ustawa z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1094 z późn. zm.)
- nowelizacja z dnia 5 lipca 2002 r. – ustawa z dnia 5 lipca 2002 r. o zmianie ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. Nr 126, poz. 1071)
- porozumienie lisbońskie – Porozumienie lisbońskie w sprawie ochrony nazw pochodzenia i ich międzynarodowej rejestracji z dnia 31 października 1958 r. (tekst dostępny w: *Konwencje międzynarodowe w sprawie ochrony własności przemysłowej*, Warszawa 1975, s. 99 i n.)
- porozumienie madryckie – Porozumienie madryckie z dnia 14 kwietnia 1891 r. dotyczące zwalczania fałszywych oznaczeń pochodzenia towarów (Dz. U. z 1932 r. Nr 47, poz. 446)
- porozumienie TRIPS – Porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej (Dz. Urz. WE L 336 z 23.12.1994, s. 214; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 11, t. 21, s. 305, z późn. zm.)
- p.p.m. – ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. – Prawo prywatne międzynarodowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1792)
- p.p.m. z 1965 r. – ustawa z dnia 12 listopada 1965 r. – Prawo prywatne międzynarodowe (Dz. U. Nr 46, poz. 290 z późn. zm.) – uchylona
- pr. adw. – ustawa z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 615 z późn. zm.)
- pr. farm. – ustawa z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne (tekst jedn.: Dz. U. z 2008 r. Nr 45, poz. 271 z późn. zm.)

-
- projekt dyrektywy o ochronie know-how – projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony niejawnego know-how i niejawnych informacji handlowych (tajemnic handlowych) przed ich bezprawnym pozyskiwaniem, wykorzystywaniem i ujawnianiem, COM/2013/0813 final – 2013/0402 (COD); <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013PC0813&from=EN>, dostęp 23.6.2015
- pr. pras. – ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz. U. Nr 5, poz. 24 z późn. zm.)
- pr. stow. – ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1393 z późn. zm.)
- p.w.p. – ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1410 z późn. zm.)
- p.z.p. – ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 2164)
- rozporządzenie nr 2081/92 – rozporządzenie Rady (EWG) nr 2081/92 z dnia 14 lipca 1992 r. w sprawie ochrony oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia produktów rolnych i środków spożyczych (Dz. Urz. WE L 208 z 24.07.1992, s. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 13, s. 4, z późn. zm.) – uchylone
- rozporządzenie nr 110/2008 – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 110/2008 z dnia 15 stycznia 2008 r. w sprawie definicji, opisu, prezentacji, etykietowania i ochrony oznaczeń geograficznych napojów spirytusowych oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 1576/89 (Dz. Urz. UE L 39 z 13.02.2008, s. 16, z późn. zm.)
-

- rozporządzenie Rzym II – rozporządzenie (WE) nr 864/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. dotyczące prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych („Rzym II”) (Dz. Urz. UE L 199 z 31.07.2007, s. 40)
- TFUE – Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana Dz. Urz. UE C 326 z 26.10.2012, s. 47)
- TWE – Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską (wersja skonsolidowana Dz. Urz. UE C 321E z 29.12.2006, s. 37)
- u.b.ż.ż. – ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 594 z późn. zm.)
- u.d.g. – ustawa z dnia 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 41, poz. 324 z późn. zm.) – uchylona
- u.d.i.p. – ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 2058 z późn. zm.)
- u.d.p. – ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 460 z późn. zm.)
- u.i.c.t.u. – ustawa z dnia 9 maja 2014 r. o informowaniu o cenach towarów i usług (Dz. U. z 2014 r. poz. 915)
- u.k.s.c. – ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1025 z późn. zm.)
- u.o.k.k. – ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn.: Dz. U. 2015 r. poz. 184 z późn. zm.)
- u.o.n.u.e. – ustawa z dnia 5 lipca 2002 r. o ochronie niektórych usług świadczonych drogą elektroniczną opartych lub polegających

	na dostępie warunkowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1341)
u.o.p.	– ustawa z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. z 2012 r. poz. 161 z późn. zm.)
u.o.p.z.	– ustawa z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1212 z późn. zm.)
u.p.a.	– ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jedn.: Dz. U. 2006 r. Nr 90, poz. 631 z późn. zm.)
u.p.k.	– ustawa z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta (Dz. U. poz. 827 z późn. zm.)
u.p.n.p.r.	– ustawa z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. Nr 171, poz. 1206 z późn. zm.)
u.r.p.	– ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 507 z późn. zm.)
u.r.s.z.	– ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 295 z późn. zm.)
u.r.t.	– ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1531 z późn. zm.)
u.s.d.g.	– ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 584 z późn. zm.)
u.ś.u.d.e.	– ustawa z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1422 z późn. zm.)
u.w.	– ustawa z dnia 19 października 1972 r. o wynalazczości (tekst jedn.: Dz. U. z 1993 r. Nr 26, poz. 117 z późn. zm.) – uchylona

- u.w.t.p.a. – ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1286 z późn. zm.)
- u.z.n.k. – ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn.: Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 z późn. zm.)
- u.z.n.k. z 1926 r. – ustawa z dnia 2 sierpnia 1926 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn.: Dz. U. z 1930 r. Nr 56, poz. 467 z późn. zm.) – uchylona
- u.z.t. – ustawa z dnia 31 stycznia 1985 r. o znakach towarowych (Dz. U. Nr 5, poz. 17 z późn. zm.) – uchylona

Publikatory, czasopisma

- Apel.-Lub. – Orzecznictwo sądów apelacji lubelskiej
- Apel.-W-wa – Orzecznictwo sądów apelacji warszawskiej
- AUL – Acta Universitatis Lodziensis
- AUW – Acta Universitatis Wratislaviensis
- Biul. SAKa – Biuletyn Sądu Apelacyjnego w Katowicach
- Biul. SN – Biuletyn Sądu Najwyższego
- CzPKiNP – Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych
- DPP – Demokratyczny Przegląd Prawniczy
- EIPR – European Intellectual Property Review
- EP – Edukacja Prawnicza
- EPP – Europejski Przegląd Prawa
- EPS – Europejski Przegląd Sądowy
- GRUR – Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht
- GRUR Int. – Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht, Internationaler Teil
- GSP – Gdańskie Studia Prawnicze

GSP – Prz. Orz.	– Gdańskie Studia Prawnicze – Przegląd Orzecznictwa
iKAR	– internetowy Kwartalnik Antymonopolowy i Regulacyjny
KPP	– Kwartalnik Prawa Prywatnego
M. Praw.	– Monitor Prawniczy
NP	– Nowe Prawo
NZS	– Nowe Zeszyty Samorządowe
OG	– Orzecznictwo Gospodarcze
OSA	– Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
OSAB	– Orzecznictwo Sądów Apelacji Białostockiej
OSN(C)	– Orzeczenia Sądu Najwyższego (Izba Cywilna)
OSNC	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSNKW	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Karna i Wojskowa
OSNP	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych
OSNwSK	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego w Sprawach Karnych
OSPika	– Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych
OTK	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
OTK-A	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego; zbiór urzędowy, Seria A
PiP	– Państwo i Prawo
PIPWI UJ	– Prace Instytutu Prawa Własności Intelektualnej Uniwersytetu Jagiellońskiego
PiZS	– Praca i Zabezpieczenie Społeczne
PO	– Przegląd Organizacji
PP	– Prawo Pracy
PPH	– Przegląd Prawa Handlowego
PPiA	– Przegląd Prawa i Administracji
Pr. Bank.	– Prawo Bankowe

Pr. Gosp.	– Prawo Gospodarcze
Prok. i Pr.	– Prokuratura i Prawo
Pr. Spółek	– Prawo Spółek
PS	– Przegląd Sądowy
PUG	– Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
R. Pr.	– Radca Prawny
RPEiS	– Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
Rz. Pat.	– Rzecznik Patentowy
SC	– Studia Cywilistyczne
Sł. Pracow.	– Służba Pracownicza
St. Iur.	– Studia Iuridica
St. Pr. PiPSP.	– Studia z zakresu Prawa Pracy i Polityki Społecznej
St. Praw.	– Studia Prawnicze
SWTN	– Sprawozdania Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego
TPP	– Transformacje Prawa Prywatnego
WRP	– Wettbewerb in Recht und Praxis
ZNSA	– Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego
ZNUJ Pr. Wynal.	– Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prace z Wynalazczości i Ochrony Własności Intelektualnej
ZPO	– Zamówienia Publiczne w Orzecznictwie

Inne

ETS	– Europejski Trybunał Sprawiedliwości (obecnie TSUE)
KRS	– Krajowy Rejestr Sądowy
OHIM	– Office for Harmonization in the Internal Market, Urząd Harmonizacji w ramach Rynku Wewnętrznego
SA	– Sąd Apelacyjny
SAMP	– Sąd Antymonopolowy

SN	– Sąd Najwyższy
SO	– Sąd Okręgowy
SOKiK	– Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
SPI	– Sąd Pierwszej Instancji
SW	– Sąd Wojewódzki
TK	– Trybunał Konstytucyjny
TSUE	– Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (wcześniej ETS)
UOKiK	– Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
UP	– Urząd Patentowy
WIPO	– World Intellectual Property Organisation, Światowa Organizacja Własności Intelektualnej
WSA	– Wojewódzki Sąd Administracyjny
WTO	– World Trade Organisation, Światowa Organizacja Handlu
ZA	– Zespół arbitrów

Przedmowa do wydania drugiego

Ponad 5 lat od I wydania komentarza do ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji pozwoliło Autorom przeanalizować i ocenić zmiany, jakie dokonały się w prawie konkurencji. Zmiany ustawodawstwa, jakie miały miejsce w tym czasie, mają istotne znaczenie z punktu widzenia celów ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Warto chociażby wspomnieć o nowelizacji ustawy o ochronie konkurencji czy ustawy – Prawo własności przemysłowej.

W czasie od ostatniego wydania ukazała się również znacząca liczba publikacji naukowych z zakresu prawa zwalczania nieuczciwej konkurencji, co wymagało uwzględnienia w treści komentarza. Także liczne wyroki sądów dotyczące przepisów ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, w tym także rozbieżność stanowisk, wymagały gruntownego omówienia. Autorzy nie tylko uzupełnili w niezbędnym zakresie dotychczasowe poglądy, ale w wielu miejscach dokonali ich rewizji – całkowicie je zmieniając. Powodem zmiany stanowisk były doświadczenia zawodowe związane ze stosowaniem ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Doświadczenie nabyte w ostatnich latach pozwoliło Autorom znacznie ulepszyć swoje części komentarza i utrzymać jego ekspercki charakter.

Drugie wydanie, podobnie jak pierwsze, skierowane jest do sędziów, adwokatów, radców prawnych oraz pracowników administracji. Będzie również pomocnym źródłem dla przedsiębiorców i wszystkich zainteresowanych problematyką zwalczania nieuczciwej konkurencji.

Wierzymy, że komentarz nadal będzie pozycją często przytaczaną w orzeczeniach sądów, co utwierdzi Autorów w przekonaniu o jego znaczeniu na rynku publikacji naukowych poświęconych prawu konkurencji.

Warszawa, 15 grudnia 2015 r.

*Dr Małgorzata Sieradzka
Prof. dr hab. Marian Zdyb*

Wstęp

Problematyka zwalczania nieuczciwej konkurencji nabiera współcześnie szczególnego znaczenia. Nowe wyzwania stojące przed prawodawcą, doktryną i organami stosującymi prawo zmusiły i zmobilizowały nas do przygotowania nowego komentarza do ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, w odmiennym niż dotychczasowe składzie autorskim. Ukształtowany on został w taki sposób, aby zaistniała – przy odpowiednim szacunku dla dotychczasowego dorobku doktryny – możliwość podniesienia zagadnień dotąd pomijanych albo niedostrzeganych. Nie ulega bowiem wątpliwości, że atrybutem każdej wolnej działalności gospodarczej powinna być oparta na czytelnych standardach uczciwa konkurencja. Trzeba jednak przyznać, że typowe dla klasycznej szkoły liberalizmu założenie, że w warunkach gospodarki rynkowej rynek sam w sobie jest w stanie kształtować zdrowe podstawy ładu gospodarczego (idea ładu samorzutnego), okazało się nadmiernie optymistyczne. Bez odpowiedniego oparcia w normach prawnych i etycznych, hasła – niewątpliwie o dużym blasku i bogatej treści – takie jak uczciwość kupiecka czy założenie, „że nie opłaci się być nie uczciwym”, nie zyskują same przez się optymalnych i oczekiwanych treści. Wolna działalność gospodarcza nie ma tylko wymiaru ekonomicznego, ale także tetyczny, aksjologiczny i etyczny, co nie zawsze jest jednak dostrzegane. To rodzi niebezpieczeństwo jednowymiarowego ujmowania rzeczywistości gospodarczej. Ład gospodarczy w takim układzie odniesienia staje się przypadkowym zlepkiem ładu ustrojowego, ekonomicznego, prawnego czy moralnego, gdzie każdy z nich żyje odrębnym życiem. W takim układzie

odniesienia żaden z nich nie musiał być koniecznym elementem innego. W takim stanie rzeczy rodzące się w tym kontekście niebezpieczeństwa nie mają jednowymiarowego charakteru, stąd widzieć je należy nie tylko w płaszczyźnie ekonomicznej, ale także prawnej i etycznej. Należy wyraźnie zaznaczyć, że niebezpieczne jest dziś nadmierne hołdowanie idei ładu podzielonego.

„W ciągu ostatnich lat proces uwalniania prawa i gospodarki od wartości, narastanie tendencji relatywizujących fundamenty ładu publicznego, tzw. wyzwolenie prawa z prawa zrodziły układ, który musiał zaowocować kryzysem w wielu płaszczyznach, także gospodarczej. Oprócz wielu ekonomicznych aspektów dzisiejszego kryzysu gospodarczego, mających wymiar gospodarczy, trzeba byłoby więc mówić o innych aspektach tego problemu, który potęguje głębokość ekonomicznej i finansowej zapaści” (M. Zdyb, *Kryzys gospodarczy czy kryzys zaufania do państwa i prawa* (w:) *Między tradycją a przyszłością w nauce prawa administracyjnego. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Janowi Bociowi*, red. J. Supernat, Wrocław 2009, s. 191). Są to: kryzys zaufania do instytucji zaufania publicznego, kryzys zaufania do prawa, kryzys zaufania do organów państwa i organizacji międzynarodowych połączone z kryzysem wartości, uwolnieniem ładu gospodarczego od aksjologicznych podstaw oraz etycznej perspektywy. Dzisiejszy kryzys jest więc przede wszystkim kryzysem zaufania. Wyrażam w związku z tym głębokie przekonanie, że odpowiednia wykładnia przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji pozwoli nie tylko skutecznie zwalczać wszelkie przejawy nieuczciwości w tej płaszczyźnie, ale i budować optymalną formułę prawa, które ma temu służyć. Treść ustawy takiemu zamierzeniu niewątpliwie sprzyja, jest bowiem ona przesyciona pojęciami niedookreślonymi oraz odniesieniami do norm, reguł i zasad pozasystemowych, pozwalającymi na wielopłaszczyznowe ujęcie zagadnienia zwalczania nieuczciwej konkurencji.

Mając na uwadze taki stan rzeczy, staramy się w prezentowanym komentarzu:

- po pierwsze – wychodzić naprzeciw starorzymskiej zasadzie, wedle której prawo powinno być sztuką tego, co dobre i słuszne. To zmusza do poszukiwania optymalnej formuły prawa, sprawiedliwości,

- uczciwości, reguł gospodarki rynkowej, co jest niezbędne do kreowania normatywnego, ekonomicznego i moralnego ładu w sferze stosunków gospodarczych. Bez niego gospodarka rynkowa i wyrażające ją wartości narażone są na liczne niebezpieczeństwa;
- po drugie – stawiać zaporę przed nadmiernym relatywizmem w sferze prawa i gospodarki, którego efektem staje się niedopuszczalna ich instrumentalizacja, uniemożliwiająca kształtowanie poczucia ładu oraz prawości woli w działaniach przedsiębiorców. Problem ten dość szeroko przedstawiałem już wcześniej, m.in. w publikacji *Kryzys gospodarczy czy kryzys zaufania...* oraz *Drogi i bezdroża państwa prawnego* (w:) *Konstytucja – ustroj – system finansowy państwa. Księga pamiątkowa ku czci prof. Natalii Gajl*, red. T. Dębowska-Romanowska, A. Jankiewicz, *Studia i Materiały TK* 1999, nr 10, s. 197–235), gdzie zazaczyłem, iż: „Lansowana dziś często teoria aksjologicznej neutralności prawa: tzw. «moralny sytuacionizm» prowadzi do relatywizmu w sferze wartości i założenia, że wszystko jest względne. Takie podejście jest bardzo niebezpieczne, ponieważ kruszy fundamenty, na których wspierała się kultura prawna w Polsce i w krajach z kręgu kultury łacińskiej”;
 - po trzecie – kształtować poczucie prawa opartego na czytelnych wartościach i jasnych podstawach aksjologicznych. Nie jest dziś bezpodstawną tezą o tym, że idea państwa prawnego, prawo, ład gospodarczy itd., w stopniu niepokojącym „wyzwolone” zostały z treści, stały się niejednokrotnie mającym oddziaływać na wyobraźnię mitem, uwolnionym od etycznej i społecznej perspektywy, niejednokrotnie zrelatywizowanym do potrzeb jakiejś kategorii przedsiębiorców, grup nacisku itd. Stąd pojęcia te, aby nie stawały się parawanem do usprawiedliwiania nieprawości, wymagają ciągłego dookreślenia i oparcia na wyraźnych podstawach aksjologicznych. Ważne znaczenie w tym względzie mogą spełniać odesłania pozasystemowe oraz pojęcia niedookreślone, które budują most pomiędzy prawem pozytywnym a wartościami pozasystemowymi i pozwalają zarówno prawodawcy, jak i organom stosującym prawo (a także doktrynie) w obowiązującym prawie odnajdywać optymalne treści. Dzięki temu sprawiedliwość, uczciwość (np. kupiecka) nabierają normatywnego sensu. Sama nazwa

ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji sprowadza problem konkurencji do płaszczyzny nie tylko normatywnej, ekonomicznej i prawnej, ale i etycznej. Ważne staje się to, aby nie funkcjonowały one obok siebie, ale żeby wzajemnie przenikały się i uzupełniały.

Prezentowany przez nas komentarz do ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji wychodzi naprzeciw nie tylko wskazanym wyżej oczekiwaniom, ale i także problemom związanym z członkostwem Polski w Unii Europejskiej, z czym wiąże się potrzeba uwzględnienia nowej perspektywy, a także nowych cywilizacyjnych wyzwań. W pewnym sensie znalazło to odzwierciedlenie w ostatnich nowelizacjach. Zjawiska te powodują, że istnieje potrzeba, aby znalazły one odzwierciedlenie w pogłębionych analizach doktrynalnych. Te, które zostały zawarte w niniejszym opracowaniu, zostały wzbogacone o najnowsze orzecznictwo sądowe, do którego dotarcie było możliwe także dzięki życzliwości sądów.

Należy żywić przekonanie, że prezentowany komentarz poszerzy zakres dyskusji nad rolą prawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji w nowej rzeczywistości gospodarczej i stanie się opracowaniem wykorzystywanym nie tylko na Wydziałach Prawa i Administracji, ale także na innych – zwłaszcza administracyjnych, ekonomicznych, w szkołach biznesu i zarządzania, na studiach menedżerskich itd. Krąg odbiorców może być więc bardzo szeroki. Mam nadzieję, że będą do niego sięgać też praktycy i teoretycy, a także osoby, które podejmują albo zamierzają podejmować działalność gospodarczą.

Warszawa, 1 września 2010 r.

Prof. dr hab. Marian Zdyb

Wprowadzenie

1. Myśl o zwalczaniu w drodze przepisów prawa różnych przejawów nieuczciwego konkutowania w obrocie gospodarczym towarzyszy państwowym prawodawcom już od czasów najdawniejszych, od kiedy tylko zaczęli się oni interesować reglamentowaniem życia gospodarczego w obrębie danego organizmu państwowego. Metody, sposoby oraz treść działań zwalczających nieuczciwą konkurencję istotnie się od siebie różniły, będąc funkcją miejsca, kultury (tradycji) prawnej oraz czasu. Niemniej sama obecność i praktyczna implementacja tej idei były w ciągu różnych epok historycznych niezaprzeczalnym faktem.
2. Dla czasów starożytnych szczególnie znamienne są ustawowe (prawne) zakazy dopuszczania się lichwy, względnie też takich nieuczciwych działań kupieckich, które przejawiały się oszukiwaniem na miarach, wagach i objętości. Praktyki te były przedmiotem regulacji chociażby w państwie rzymskim, a także w ustawodawstwie dawnego Izraela, a konkretnie w prawie mojżeszowym. Z kolei starożytne chińskie ustawodawstwo karne penalizowało niektóre przejawy nieuczciwej reklamy (L. Górnicki, *Nieuczciwa konkurencja, w szczególności przez wprowadzające w błąd oznaczenie towarów lub usług, i środki ochrony w prawie polskim*, Wrocław 1997, s. 11).
3. W średniowieczu zwalczanie przejawów nieuczciwego konkutowania stało się jednym z celów ustawodawstwa cechowego. Jako znamienne przykłady podaje się zwłaszcza w tym kontekście statuty cechowe wydawane lub zatwierdzone przez władze miejskie w miastach wło-

skich lub niemieckich. Przykładowo w 1401 r. władze miejskie Lueneburga zakazały obmawiania konkurentów handlowych, zaś w 1482 r. w Hamburgu doszło do wydania zakazu wdzierania się przez golibrodów w klientelę ich konkurentów (L. Górnicki, *Nieuczciwa konkurencja...*, s. 11).

Również zresztą w miastach polskich wprowadzane były podobne zakazy, jak chociażby zakaz „obmawiania” („odwabiania”) czeladników i uczniów od ich mistrzów w ramach cechu, zakaz „odwabiania” kupców i klientów, zakaz przeszkadzania przy zakupie surowców lub przy produkcji, czy też zakaz „ganienia” prac wykonywanych przez innych członków cechu. Za dokonywanie tych i innych podobnych praktyk ich sprawcom groziły dotkliwe majątkowe sankcje cywilne (odszkodowawcze), a niekiedy także sankcje karne (L. Górnicki, *Nieuczciwa konkurencja...*, s. 12 oraz podana tam literatura). Inna sprawa, że podane przykłady dotyczyły ochrony uczciwej konkurencji w stosunkach pomiędzy samodzielnymi rzemieślnikami (lub kupcami) będącymi członkami określonego cechu (lub gildii kupieckiej). Tymczasem wcale przecież liczną grupę zakazanych przez statuty cechowe nieuczciwych praktyk stanowiły te, które były dokonywane przez osoby niezrzeszone w danym cechu lub gildii i które polegały na takich przejawach konkurowania z członkami cechu, jakich nikt nie uznałby już dzisiaj za konkurencję nieuczciwą (np. zakaz sprzedaży na rynku miejskim produktów wytworzonych przez tzw. partaczy, czyli rzemieślników pozostających poza cechem). Zakazy należące do tej drugiej grupy, choć w subiektywnym mniemaniu cechów i władz miejskich miały one chronić uczciwą konkurencję, były w rzeczywistości nakierowane na ochronę egoistycznie pojmowanych gospodarczych interesów członków cechu, i często niewiele miały wspólnego z ochroną uczciwości obrotu oraz klientów.

4. W czasach nowożytnych (XVI–XVIII w.) nie nastąpiły w omawianym tu zakresie jakiegokolwiek zmiany jakościowe. Nadal bowiem prawodawstwo chroniące uczciwość konkurowania cechował duży partykularyzm (wyrażający się w istnieniu licznych szczegółowych przepisów przyjmowanych przez poszczególne ośrodki miejskie). Do wyjątków

natomiast należało w tym względzie prawodawstwo ogólnopaństwowe. Do takich chlubnych wyjątków należy w tym względzie dekret królewski wydany we Francji w 1648 r., w którym postanowiono, że żaden kupiec ani szynkarz nie może wykorzystywać w charakterze szyldu figury znajdującej się w innym przedsiębiorstwie położonym w tej samej miejscowości. Warto również wspomnieć o austriackim dekreście cesarskim z 1758 r., zakazującym piekarzom, aptekarzom i rzeźnikom wręczania ich służącym prezentów noworocznych, co było uznawane za nieuczciwą konkurencję wobec tych piekarzy, aptekarzy i rzeźników, którzy wspomnianych prezentów nie dawali (L. Górnicki, *Nieuczciwa konkurencja...*, s. 12–13).

5. Istotne zmiany w omawianym zakresie przyniosła dopiero rewolucja francuska oraz zmiany ustrojowo-gospodarcze, jakie w swoich konsekwencjach ona spowodowała. Rewolucja ta przyczyniła się do rozbięcia struktur cechowych w Europie (choć oczywiście w poszczególnych państwach nastąpiło to w różnym czasie; np. o ile w Prusach przymus cechowy zniesiono już w 1808 r., o tyle w wielu innych państwach niemieckich dokonano tego ostatecznie w 1868 r.). Spowodowała ona także rozwój koncepcji praw podmiotowych wraz z uznaniem za możliwy przedmiot takich praw dóbr duchowych (niematerialnych). Umożliwiło to zrewolucjonizowanie sposobów ochrony pracy (myśli) artystycznej i przemysłowej także w kontekście nieuczciwego konkurowania wytworami tej pracy.

Dopiero wszakże XIX-wieczny rozwój wolnokonkurencyjnego kapitalizmu sprawił, że ochrona nieuczciwej konkurencji – podejmowana dotąd sporadycznie i bez jakiegoś szerszego zamysłu stworzenia jednego i spójnego systemu takiej ochrony – stała się ważnym celem działania krajowych prawodawców, którzy zaczęli uchylać w tym zakresie odrębne ustawy (zob. szerzej E. Dąbrowski, *Nieuczciwe współzawodnictwo*, Warszawa 1929, s. 85 i n.).

6. W Polsce po odzyskaniu niepodległości w 1918 r. początkowo obowiązywały niejednolite w poszczególnych dzielnicach i fragmentaryczne w swojej treści przepisy prawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

Nielicznym przepisom o proveniencji czysto rodzimej (zob. zwłaszcza trzy dekry Naczelnika Państwa z dnia 4 lutego 1919 r. o ochronie patentów, wzorów rysunkowych i modeli oraz znaków towarowych, Dz. U. Nr 13, poz. 137, 138 i 139; dekry te zostały następnie zastąpione ustawą z dnia 5 lutego 1924 r. o ochronie wynalazków, wzorów i znaków towarowych, Dz. U. Nr 31, poz. 306 z późn. zm.) towarzyszyły liczne przepisy pozaborcze, z których zresztą ochronę przed nieuczciwą konkurencją można było wywodzić co najwyżej pośrednio, z ogólnych norm o deliktach. Jedynie na terenie byłego zaboru austriackiego istniało dość dobrze rozwinięte prawodawstwo chroniące firmę oraz spółkę przed nieuczciwym współnikiem, marki ochronne, wzory, patenty, prawa autorskie, a także zapobiegające nieuczciwej konkurencji przy wyprzedaży (L. Górnicki, *Nieuczciwa konkurencja...*, s. 14–15).

7. W takim układzie niezwykle ważnym wydarzeniem stało się uchwalenie pierwszej polskiej ustawy całościowo zajmującej się problematyką ochrony uczciwości konkurowania – ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 1930 r. Nr 56, poz. 467). Za jej rzeczywistego autora uchodził dość powszechnie F. Zoll, który inspirował się wprawdzie pewnymi rozwiązaniami francuskimi (kładącymi nacisk na konieczność ochrony prawa podmiotowego przedsiębiorcy) oraz niemieckimi (wysuwającymi na czoło przesłankę w postaci sprzeczności danego czynu z dobrymi obyczajami), niemniej potrafił stworzyć twór w bardzo dużej mierze oryginalny, cechujący się doskonałą (przejrzystą) techniką legislacyjną oraz udanymi na ogół rozwiązaniami merytorycznymi.

W napisanym przez siebie (wspólnie z A. Krausem) komentarzu do wspomnianej ustawy F. Zoll stwierdzał, że w przeciwieństwie do niemieckiej i austriackiej ustawy o nieuczciwej konkurencji (odpowiednio, *Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb 1909*, vom 7 Juni 1909, RGBl. S. 499, oraz *Bundesgesetz vom 26. September 1923 gegen den unlauteren Wettbewerb*, BGBl. Nr. 531), skonstruowanych przeważnie w formie mniej lub bardziej kazuistycznych zakazów, polska ustawa zwalcza nieuczciwą konkurencję przede wszystkim z punktu widzenia podmiotowego prawa przedsiębiorcy, jak na to zresztą wskazywał

nagłówek przed jej art. 1: „Ochrona cywilno-prawna praw przedsiębiorcy”. Roszczenia przedsiębiorcy unormowane ustawą nie były zatem bezpośrednim następstwem przekroczenia ustawowych zakazów, ale raczej pochodną naruszenia prawa podmiotowego przedsiębiorcy (A. Kraus, F. Zoll, *Polska ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji*, Poznań 1929, s. 55).

Zdaniem F. Zolla, wspomniane wyżej prawo podmiotowe przedsiębiorcy występuje w dwóch postaciach. Albo w postaci prawa podobnego do praw rzeczowych, a więc w postaci rodzaju własności – jest tak mianowicie wtedy, gdy istnieje odrębne przedsiębiorstwo, które jest przedmiotem tej własności i które może być zresztą przeniesione na inną osobę. Albo też w postaci prawa osobistego, nierozdzielnego od przedsiębiorcy i gasnącego z jego śmiercią – jest tak mianowicie wtedy, gdy nie ma przedsiębiorstwa i jest tylko przedsiębiorca (A. Kraus, F. Zoll, *Polska ustawa o zwalczaniu...*, s. 55).

Taki punkt wyjścia musiał przy tym prowadzić do konieczności przyjęcia określonej koncepcji (istoty) przedsiębiorstwa. F. Zoll istoty przedsiębiorstwa upatrywał w jego klienteli, stworzonej na bazie określonej wewnętrznej organizacji. Na określonej bazie składników przedsiębiorstwa (materialnych i niematerialnych) przedsiębiorca buduje jego siłę atrakcyjną, czyli klientelę, pojmowaną jako zdolność (możność) przedsiębiorstwa pozyskiwania i utrzymywania koła odbiorców. I właśnie w ochronie tej siły przedsiębiorstwa, przyciągającej odbiorców, wdział F. Zoll zasadniczy i główny cel u.z.n.k. z 1926 r. (A. Kraus, F. Zoll, *Polska ustawa o zwalczaniu...*, s. 57–59).

8. Po drugiej wojnie światowej, wskutek dokonanych przeobrażeń ustrojowych i gospodarczych w Polsce, nie było odpowiednich warunków do tego, by stosować ustawę o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Wprawdzie nie została ona formalnie derogowana (aczkolwiek z dniem 1 stycznia 1970 r. uchylono jej przepisy karne, w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 19 kwietnia 1969 r. – Przepisy wprowadzające kodeks karny, Dz. U. Nr 13, poz. 95 z późn. zm.), niemniej jej praktyczne znaczenie było bardzo niewielkie. Z czasem pojawiła się

nawet wątpliwość, czy ustawa ta wciąż jeszcze obowiązuje (por. J. Waluszewski, *Moc i zakres obowiązywania ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji*, Nowe Prawo 1975, nr 4, s. 511 i n.). Wątpliwość tę rozstrzygnął ostatecznie w 1991 r. Trybunał Konstytucyjny, stwierdzając, że art. V ustawy z dnia 19 kwietnia 1969 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks karny nie uchylił u.z.n.k. z 1926 r. w całości, lecz jedynie przepisy przewidujące odpowiedzialność karną, czyli art. 6–12 tej ustawy (uchwała TK z dnia 23 stycznia 1991 r., W 4/90, OTK 1991, nr 1, poz. 17).

9. Nowe warunki ustrojowe i gospodarcze, jakie zaistniały w Polsce po 1989 r., a także przyjęte w międzyczasie przez Polskę zobowiązania międzynarodowe, wymusiły na polskim prawodawcy przyjęcie zupełnie nowej ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Opracowanie takiej ustawy zostało powierzone przez rząd J.K. Bieleckiego ówczesnemu Urzędowi Antymonopolowemu, który z kolei powołał w tym celu (na wiosnę 1991 r.) specjalny zespół specjalistów. W jego skład weszli: J. Szwaja (przewodniczący), A. Szajkowski (wiceprzewodniczący), M. Kępiński, M. Pożniak-Niedzielska, R. Markiewicz, T. Skoczny, R. Skubisz, S. Sołtysiński, I. Wiszniewska oraz J. Sroczyński. Projekt ustawy – uwzględniający m.in. traktat Polski z USA o stosunkach handlowych i gospodarczych, a także tekst sztokholmski konwencji paryskiej z dnia 20 marca 1883 r. o ochronie własności przemysłowej – został przygotowany w okresie od czerwca do grudnia 1991 r. (J. Olszewski, *Jak zwalczać: nieuczciwą konkurencję, praktyki monopolistyczne, dumping*, Katowice 1993, s. 40). Prace ukończono zatem już w okresie rządu Jana Olszewskiego, który po konsultacjach z zespołem oraz po wprowadzeniu do projektu pewnych poprawek wniósł go pod obrady Sejmu w maju 1992 r. Po trzech czytaniach w Sejmie (które miały miejsce, odpowiednio, w dniach: 13 i 17 września 1992 r., 5 i 6 lutego 1993 r. oraz 19 lutego 1993 r.) uchwalona przez Sejm ustawa trafiła pod obrady Senatu, następnie zaś została ostatecznie uchwalona przez Sejm w dniu 16 kwietnia 1993 r.
10. W okresie swojego 17-letniego już okresu obowiązywania ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji była wielokrotnie nowe-

lizowana, przy czym w 2003 r. ogłoszono jej tekst jednolity (Dz. U. Nr 153, poz. 1503). Ostatnie ważne zmiany miały miejsce w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 10, poz. 68 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. z 2007 r. Nr 171, poz. 1206 z późn. zm.).

11. Polska u.z.n.k. sytuuje się obecnie w grupie tych aktów normatywnych obowiązujących w państwach członkowskich UE, które jako swój cel przyjmują wyraźnie zapobieganie (zwalczanie) nieuczciwej konkurencji (*unlauterer Wettbewerb; concurrence déloyale*), pojmowanej w nawiązaniu do art. 10bis konwencji paryskiej. Według tej optyki nieuczciwa konkurencja jest – najogólniej rzecz ujmując – aktem konkurencyjnym sprzecznym z dobrymi (uczciwymi) obyczajami w sprawach przemysłowych i handlowych. Taką właśnie koncepcję promuje nie tylko polska u.z.n.k., ale również analogiczne ustawy obowiązujące w Belgii, Danii, Finlandii, Francji (gdzie w tym zakresie stosuje się zasady wyprowadzane z prawa cywilnego), Grecji, Włoszech, Luksemburgu, Holandii, Portugalii, Hiszpanii i Szwecji.

Inną zupełnie optykę przyjmują analogiczne ustawy obowiązujące w Austrii, Czechach, Estonii, w Niemczech, na Węgrzech, Łotwie, Litwie, Słowacji oraz w Słowenii. Ustawy tamtejsze, obok ochrony wartości w postaci uczciwości konkurowania, równie mocno, a czasem nawet mocniejszy akcent kładą na konieczność ochrony na rynku „wolnej konkurencji”.

Nie w pełni jest natomiast jasny aksjologiczny kontekst regulacji obowiązujących w omawianym zakresie w Wielkiej Brytanii, Irlandii, na Malcie oraz na Cyprze, bowiem tamtejsza praktyka stosowania prawa skłania się często ku realizacji wielu różnych celów (R.M. Hilty, *The Law Against Unfair Competition and Its Interfaces* (w:) *Law Against Unfair Competition. Towards a New Paradigm in Europe?*, red. R.M. Hilty, F. Henning-Bodewig, Berlin-Heidelberg–New York 2007, s. 8–9).

Warto też dodać, że polska u.z.n.k. posługuje się zasadniczo cywilnoprawną metodą regulacji, przy posiłkowym wykorzystaniu również metody prawnokarnej. Tymczasem istnieją w Europie takie krajowe systemy zwalczania nieuczciwej konkurencji, które wykorzystują w tym celu metodę administracyjnoprawną (Dania, Szwecja).

USTAWA

z dnia 16 kwietnia 1993 r.

o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji¹

(tekst jedn.: Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503; zm.: Dz. U. z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 162, poz. 1693, Nr 172, poz. 1804; z 2005 r. Nr 10, poz. 68; z 2007 r. Nr 171, poz. 1206; z 2009 r. Nr 201, poz. 1540)

¹ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:

- 1) dyrektywy 84/450/EWG z dnia 10 września 1984 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących reklamy wprowadzającej w błąd (Dz. Urz. WE L 250 z 19.09.1984),
- 2) dyrektywy 97/55/WE z dnia 6 października 1997 r. zmieniającej dyrektywę 84/450/EWG dotyczącą reklamy wprowadzającej w błąd w celu włączenia do niej reklamy porównawczej (Dz. Urz. WE L 290 z 23.10.1997).

Dane dotyczące ogłoszenia aktów prawa Unii Europejskiej, zamieszczone w niniejszej ustawie – z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej – dotyczą ogłoszenia tych aktów w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej – wydanie specjalne.

ROZDZIAŁ 1

Przepisy ogólne

Art. 1 [Zakres regulacji ustawy]

Ustawa reguluje zapobieganie i zwalczanie nieuczciwej konkurencji w działalności gospodarczej, w szczególności produkcji przemysłowej i rolnej, budownictwie, handlu i usługach – w interesie publicznym, przedsiębiorców oraz klientów.

1. Regulacją ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji objęto zapobieganie i zwalczanie nieuczciwej konkurencji w działalności gospodarczej w interesie publicznym, przedsiębiorców oraz klientów. Przedmiotem regulacji ustawy z 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, co wynika z jej nazwy oraz z treści art. 1, jest zachowanie prawa do prowadzenia działalności gospodarczej w warunkach swobodnej i uczciwej konkurencji. Ideą bowiem ustawy jest ochrona swobody działalności gospodarczej (zob. wyrok SA z dnia 3 marca 2014 r., V ACa 486/13, LEX nr 1439039).

Celem ustawy jest zapewnienie prawidłowości funkcjonowania i działania podmiotów gospodarczych w warunkach wolnej konkurencji i dostępu do rynku na wolnych prawach poprzez wyeliminowanie wszelkich zachowań sprzecznych z prawem lub dobrymi obyczajami, zagrażających interesowi innego przedsiębiorcy bądź ów interes naruszających (tak wyrok SA w Katowicach z dnia 15 lutego 2012 r., V ACa 5/12, LEX nr 1171259).

Dokonując analizy przepisu art. 1 ustawy, który ma przecież kluczowe znaczenie dla całej jej regulacji, należy w pierwszej kolejności wskazać, że **zamierzeniem ustawodawcy stało się nie tylko ustanowienie instrumentów zwalczania, lecz również zapobiegania nieuczciwej konkurencji w działalności gospodarczej**. Możliwość stosowania przepisów ustawy pojawia się zatem już w razie wystąpienia deliktów jedynie zagrażających istnieniu uczciwej konkurencji na rynku. W związku z tym, że celem ustawy jest ochrona przed nieuczciwą konkurencją, zabronione są jedynie te czyny, które są sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami, a jednocześnie naruszają interes innego przedsiębiorcy lub klienta bądź zagrażają temu interesowi (tak wyrok SA w Poznaniu z dnia 20 lutego 2008 r., I ACa 93/08, LEX nr 446211). Nie można jednak ograniczać (zawężać) stosowania instrumentów ustawy do wyeliminowania konkurencji w ogóle, w celu zachowania przez przedsiębiorcę dominującej pozycji rynkowej (zob. wyrok SA w Lublinie z dnia 30 września 1998 r., I ACa 281/98, Apel.-Lub. 1999, nr 1, poz. 1)

2. Ustawa ma na celu ochronę interesu publicznego, przedsiębiorców oraz klientów. To właśnie w celu ochrony tych interesów ustawodawca wprowadził środki mające zapobiegać czynom nieuczciwej konkurencji dokonany w związku z działalnością gospodarczą przedsiębiorców oraz zwalczać je. Zakres stosowania ustawy został zatem wyraźnie wyznaczony, ustawa ma bowiem zastosowanie jedynie do tych czynów nieuczciwej konkurencji, które zostały popełnione w związku z działalnością gospodarczą (tak E. Nowińska, M. du Vall, *Komentarz do ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji*, Warszawa 2008, s. 34; *Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz*, red. J. Szwaja, Warszawa 2006, s. 88). Przepisy ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji nie mogą być traktowane jako instrument służący wyeliminowaniu konkurencji w ogóle, w celu zachowania dominującej pozycji (tak wyrok SA w Lublinie z dnia 30 września 1989 r., I ACa 281/98, Apel.-Lub. 1999, nr 1, poz. 1).
3. Założeniem ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji jest zatem ochrona atrakcyjnej siły przedsiębiorcy. Jej celem jest zapewnie-

nie prawidłowości funkcjonowania i działania podmiotów gospodarczych w warunkach wolnej konkurencji i dostępu do rynku na wolnych prawach (tak SN w wyroku z dnia 11 lipca 2002 r., I CKN 1319/00, OSNC 2004, nr 5, poz. 73). Konkurencja (wolna) bowiem przyczynia się do postępu technicznego, a tym samym umożliwia obniżanie cen (wyrok SN z dnia 11 sierpnia 2004 r., II CK 487/03, LEX nr 176100).

Jeśli natomiast chodzi o charakter środków ochrony, trzeba wskazać, że ustawa wprowadza środki zarówno o charakterze represyjnym, jak i prewencyjnym. Instrumenty prewencyjne mają na celu przeciwdziałać (zapobiegać) niekorzystnym skutkom popełnienia czynu nieuczciwej konkurencji, czyli działania sprzecznego z prawem lub dobrymi obyczajami, które zagraża interesom innego przedsiębiorcy lub klienta bądź je narusza. Natomiast te o charakterze represyjnym służą zwalczaniu zachowań sprzecznych z prawem lub dobrymi obyczajami, które naruszają interesy innego przedsiębiorcy lub klienta.

Przepisy ustawy zawierają dodatkowe instrumenty ochrony przed metodami nieuczciwej konkurencji oraz sankcje za jej praktykowanie, które uzupełniają katalog środków tradycyjnych, przewidzianych w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 121 z późn. zm.) – wyrok SA w Poznaniu z dnia 3 czerwca 2009 r., I ACa 318/09, LEX nr 756563.

4. Analiza treści art. 1 ustawy pozwala nam wyróżnić równorzędne cele ustawy, którymi są zapobieganie i zwalczanie nieuczciwej konkurencji w działalności gospodarczej w interesie publicznym, przedsiębiorców oraz klientów. Celem zakazu nieuczciwej konkurencji jest eliminacja wszelkich zachowań sprzecznych z prawem lub dobrymi obyczajami, zagrażających interesowi innego przedsiębiorcy lub klienta bądź naruszających go. Nie może on jednak zastępować ochrony wynikającej z przepisów regulujących prawa bezwzględne (patent, znak towarowy itp.) ani powodować ochrony wynikającej z tych przepisów (tak SN w wyroku z dnia 11 sierpnia 2004 r., II CK 487/03, LEX nr 176100). U podstaw stosowania art. 3 ust. 1 u.z.n.k. leży bowiem założenie, aby w następstwie podjętych działań konkurencyjnych, sprzecznych

Marian Zdyb – profesor zwyczajny, doktor habilitowany nauk prawnych, kierownik Katedry Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji na Wydziale Prawa i Administracji UMCS w Lublinie; sędzia Trybunału Konstytucyjnego w stanie spoczynku, były sędzia Naczelnego Sądu Administracyjnego; autor ponad 30 książek oraz ponad 150 artykułów i innych publikacji z zakresu prawa administracyjnego, publicznego prawa gospodarczego, teorii organizacji i samorządu terytorialnego.

Małgorzata Sieradzka – doktor nauk prawnych, adiunkt na Wydziale Prawa i Administracji Uczelni Łazarskiego w Warszawie; adwokat prowadzący kancelarię adwokacką; członek Stowarzyszenia Prawa Konkurencji; członek CARS; specjalizuje się w prawie antymonopolowym, w tym w prawie konkurencji oraz prawie zamówień publicznych; prowadzi szkolenia; autorka i współautorka licznych publikacji naukowych, w tym komentarzy i monografii, glos do orzeczeń sądów krajowych oraz Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

W publikacji w sposób przejrzysty i wyczerpujący omówiono zagadnienia zapobiegania i zwalczania nieuczciwej konkurencji w działalności gospodarczej, w szczególności produkcji przemysłowej i rolniej, budownictwie, handlu i usługach. Autorzy szczegółowo omówili katalog czynów niedozwolonej konkurencji oraz kwestie dotyczące odpowiedzialności cywilnej oraz karnej wynikającej z ich popełnienia.

Drugie wydanie komentarza zostało poszerzone i uaktualnione o najnowsze zmiany legislacyjne oraz orzecznictwo sądowe, które ma istotne znaczenie dla praktyki stosowania ustawy. Ponadto w sposób szeroki odniesiono się do piśmiennictwa polskiego i zagranicznego. Opracowanie ma charakter ekspercki – poglądy autorów wpłynęły niejednokrotnie na linię orzeczniczą sądów w sprawach nieuczciwej konkurencji.

Książka jest przeznaczona przede wszystkim dla sędziów, adwokatów, radców prawnych oraz pracowników administracji. Będzie również pomocnym źródłem dla przedsiębiorców i wszystkich zainteresowanych problematyką zwalczania nieuczciwej konkurencji.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL